

Statisztikai közlemény

az „Erdőkárok összesített kimutatása” c. 2024. évi adatátvételről

1. Az adatátvétel főbb jellemzői

Az OSAP 1255 nyilvántartási számú adatátvétel az erdőkárok mértékének becslésére szolgál, melynek forrása a bejelentés alapú Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszer (OENyR). Terület és gyakoriság adatokat tartalmaz kárerély, kártípus és erdészeti tájcsoporthoz bontásban. A károsítással érintett terület adatokat kártípusonként és fafajonként rögzítik az OENyR-be. Az adatfeldolgozás során a különböző fafajokat érintő azonos kártípust kombináltan vesszük figyelembe. Ez azt jelenti, hogy ha azonos kártípus különböző fajokat érint, akkor a legsúlyosabb káreseménnyel érintett fajra vonatkozó adat lesz csupán az adott erdőrészlethez rendelve ¹.

A kárerély a faegyed szintjén értelmezett sajátság, amely azt mutatja meg, hogy az adott kártípus átlagosan milyen súlyos mértékben károsítja a fákat. Ezzel szemben a gyakoriság az adott fafaj károsodott egyedeinek az aránya az érintett területen.

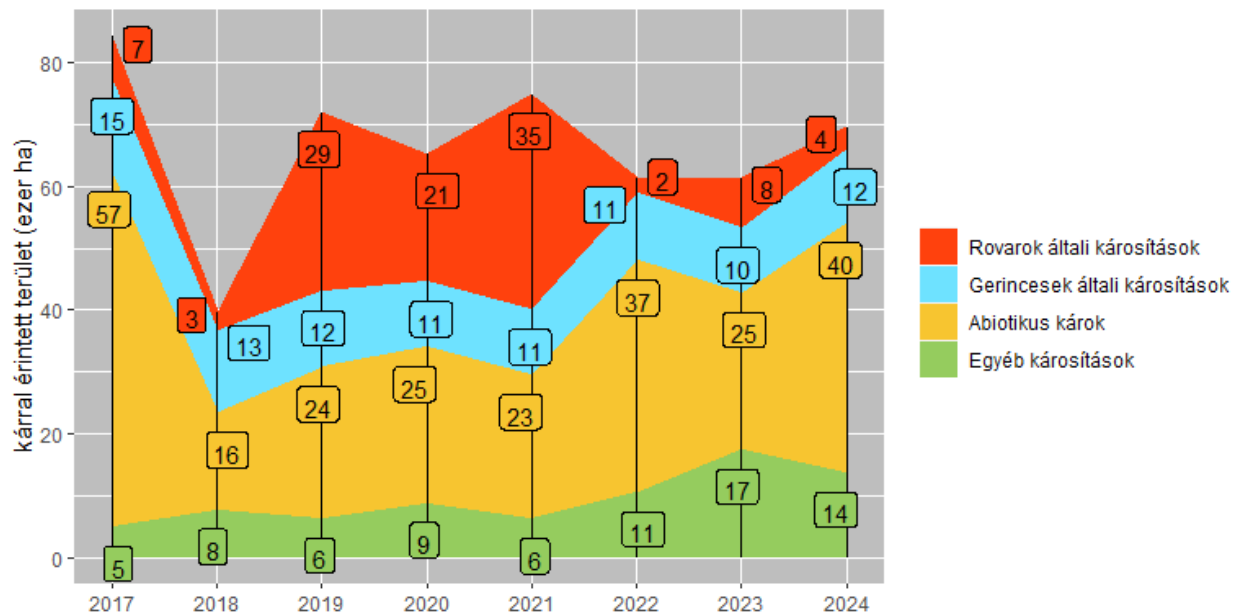
Az OENyR-ben 9 kártípus csoportot különítünk el egymástól, ezek a rovarok, gerincesek, kórokozók, növényi, ismeretlen károsító, ember által okozott károk, fapusztulások, abiotikus károk és szükséghelyzeti károsítók általi károsítások. Utóbbi kategóriába azon károsítók tartoznak, amelyek potenciális gazdasági, illetve ökológiai jelentőségűek, és amelyek a veszélyeztetett területen nem fordulnak elő, vagy ha előfordulnak, nem terjedtek el, de hatósági határozat alapján védekezést folytatnak ellene. Jelen statisztikai közleményben a kevésbé jelentős kártípus csoportok adatait összevontuk, így összesen négy csoportot különböztettünk meg: gerincesek és rovarok általi káresemények, abiotikus károk ill. egyéb károk. Az egyes csoportokba tartozó károk eloszlását a tárgyévvel szemben az előző évvel összehasonlítjuk.

2. A károsítással érintett terület változása

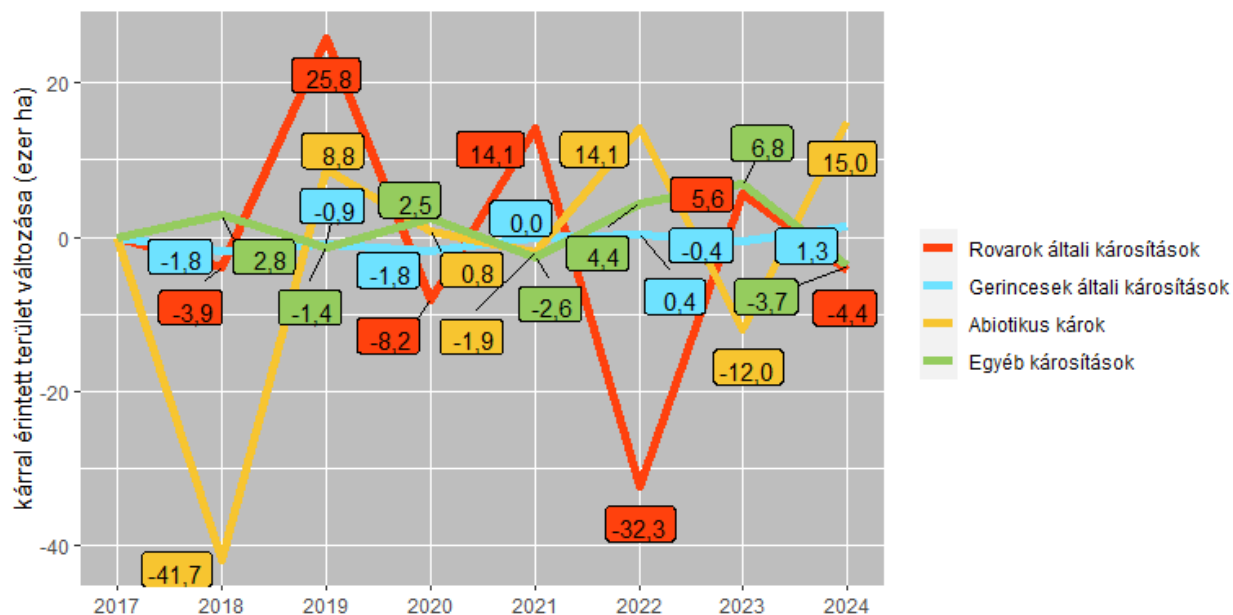
A károsítással érintett terület a 2024. évben 70 ezer hektár volt (1. ábra), amelynek 23 %-án (16 ezer hektáron) folyt valamiféle védekezés. Az abiotikus károkról érkezett a legnagyobb területről (40 ezer hektárról) bejelentés.

A 2017-es időszaktól kezdődően a károsítással érintett terület a gerincesek által okozott károk esetében kevésbé ingadozott. Ezzel ellentétben a rovar- és abiotikus káresemények területe egy-egy évben több tízezer hektárral változhatott (2. ábra). Az abiotikus károk területe az előző évhez képest 15 ezer hektárral nőtt.

¹ A káresemények súlyosságát a következő statisztika alapján ítéljük meg: $\text{gyakoriság} \times \text{kárerély} \times \text{kárterület} \times \text{kármérték} / \text{részletterület}$. A kárerély és a gyakoriság értelmezését ld. a szövegben. A kármérték azt mutatja meg, hogy az adott káresemény teljes területének hányad része található az erdőrészletben. Azonos kártípusok közül adott részlethez az lesz rendelve, amelyiknél ez a statisztika a legnagyobb.

1. ábra A károsítással érintett terület időszora.

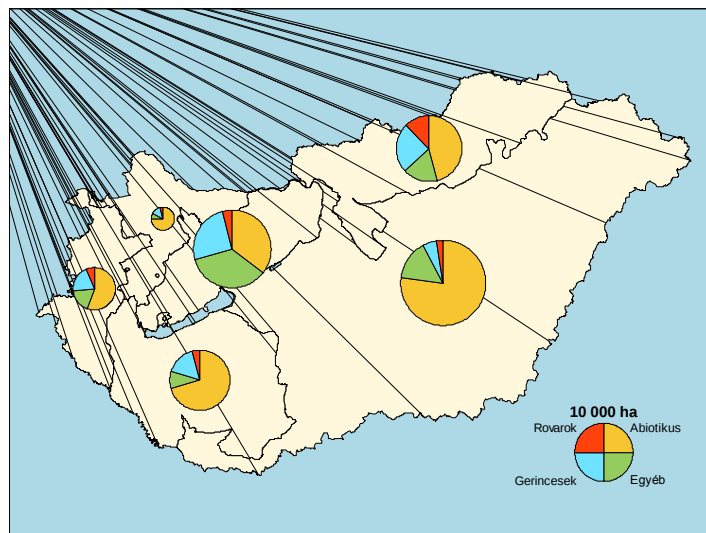
2. ábra A károsítással érintett terület változása.

3. A károsítások megoszlása kár csoportok és erdészeti táj csoportok szerint

Jelentős (5 ezer hektár feletti) területet sújtottak az abiotikus károk a Nagyalföld, Dél-Dunántúl, Dunántúli-középhegység és az Északi-középhegység tájakban; valamint az egyéb károsítások a Dunántúli-középhegységben (3. és 4. ábra). Az egyéb károsítások közül a következőket több mint 500 hektárról jelentették: kőrispusztulás, fenyőpusztulás, kőris kéregfekély.

3. ábra A károsítással érintett terület megoszlása erdészeti táj- és kár csoport szerint. Az ábrán osztályozási fát (tree map) láthatunk. A téglalapok területarányosak, a statisztikák ezer hektárban kifejezve mutatják az adott kár csoport területét az adott erdészeti táj csoportban.

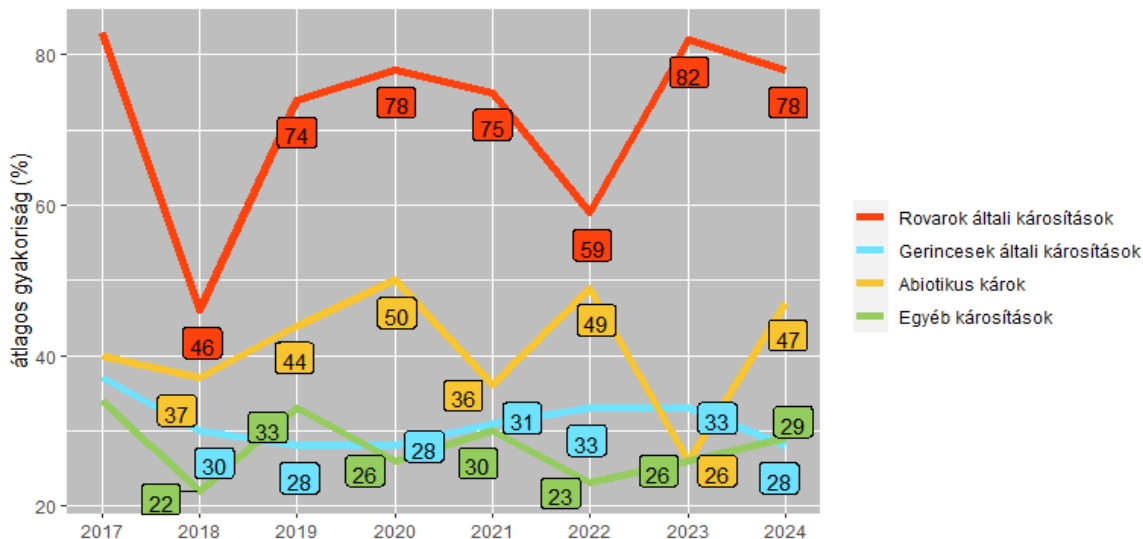

4. ábra Kár csoportok megoszlása erdészeti táj csoportonként. A térképen a kör diagramok területe a károsítással érintett erdőterület méretével arányos. A jelmagyarázat kör területe 10.000 hektárt reprezentál.

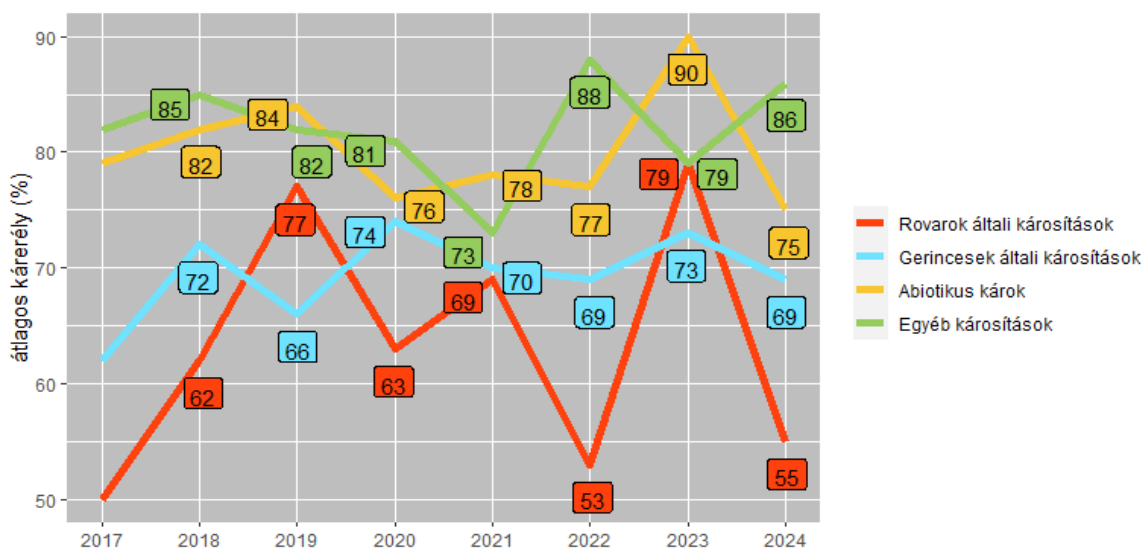
4. A kárgyakoriság és -erély változása

A 2024. évben a rovarok általi károsítások átlagos *gyakorisága* volt a legnagyobb, 78 % (5. ábra). Ez tehát azt jelenti, hogy a károsítással érintett területen átlagosan a fák 78 %-án volt káresemény tapasztalható. Az előző évhez képest ez az érték 4 %-kal kisebb.

A legnagyobb *erélyű* károk az egyéb károsításokra vezethetők vissza (6. ábra). Átlagos erélyük 86 % volt, vagyis a károsított területeken a faegyedek átlagosan 86 %-os mértékben sérültek. A tavalyi évhez képest ez 7 %-os növekedésnek felel meg.

5. ábra Az átlagos gyakoriság változása. Az ábrán a kárral érintett terület szerint súlyozott átlag látható.

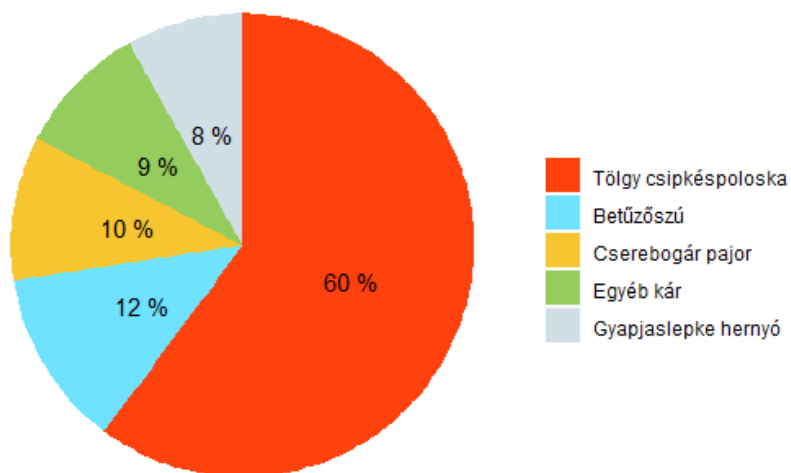

6. ábra Az átlagos kárerély változása. Az ábrán a kárral érintett terület szerint súlyozott átlag látható.

5. A kár csoportok károsítási tétele

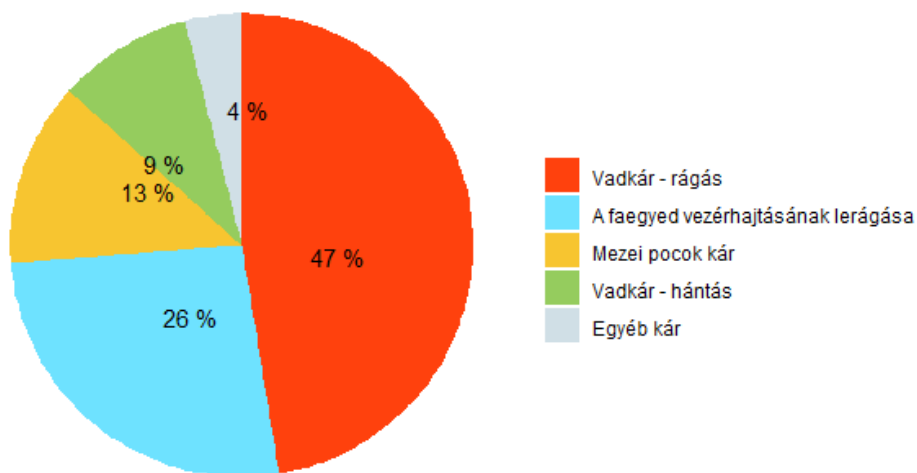
A rovarok általi károsításokat főként a tölgy csipkésposloska idézte elő (7. ábra). A gerincesek okozta károk túlnyomórészt különféle vad általi károsítások. Az abiotikus károk közül az aszálykár jelentősége emelendő ki. Az egyéb károsítások változatosak, leggyakrabban jelentett kártípusok a kőris- és a fenyőpusztulás voltak.

Rovarok általi károsítások

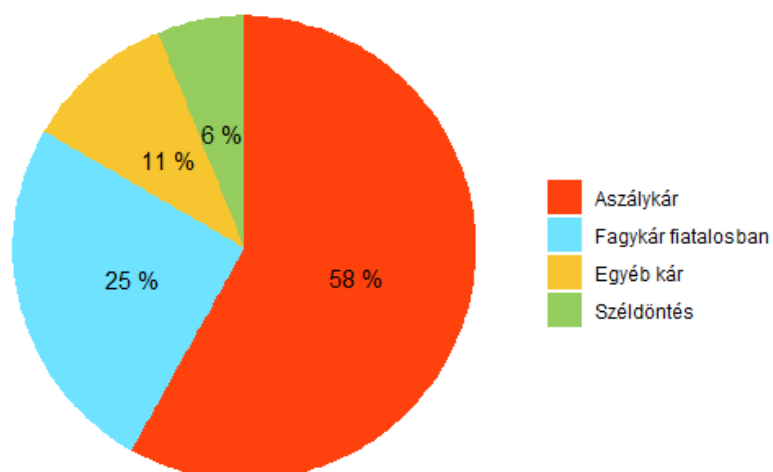
7.a

Gerincesek általi károsítások

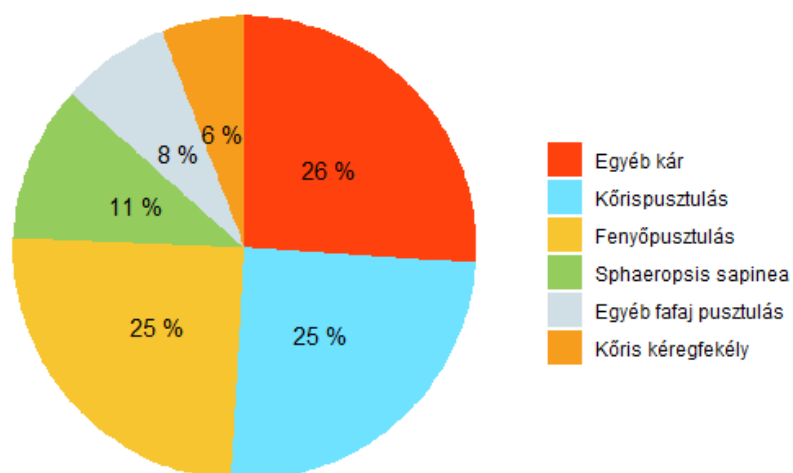
7.b

Abiotikus károk

7.c

Egyéb károsítások

7. ábra Az egyes kársoportok kárösszetétele. A grafikonok a károsítással érintett területek megoszlása alapján készültek, így az összes károsított terület 100 %-nak felel meg. Az 5 % alatti arányú károsítások kársoportonként az egyéb kár kategóriába tartoznak (előfordulhat, hogy az összes egyéb kártípus összegzett területaránya 5 % fölötti).